

İnfertilite Tedavisi için Başvuran Çiftlerde Erkeğin Eşine Gösterdiği Şiddet ve Evliliğe Uyum Düzeyi

Men's Marital Adjustment and Violence against Female Partners in Couples Applying for Infertility Treatment

Elif Can Halıcı[®], Esra Saatci[®]

Atf/Cite as: Can Halıcı E, Saatci E. İnfertilite tedavisi için başvuran çiftlerde erkeğin eşine gösterdiği şiddet ve evliliğe uyum düzeyi. Türk Aile Hek Derg. 2021;25(1):21-7.

Öz

Amaç: İnfertilite tıbbi, psikiyatrik, psikolojik ve sosyal sorunları beraberinde getiren, kültürel, dinsel ve sınıfsal yönleri olan, bireye spesifik, çiftlerde strese yol açan, toplumsal etiketlenmeyle sonuçlanan, cinsellikle ilgili başarısızlık, yetersizlik duyguları yaşanmasına neden olan, yaşamı değiştiren bir deneyimdir. İnfertilitede, şiddeti tetikleyen veya artırabilecek pek çok faktör bulunmaktadır. Aile kurumunun en temel fonksiyonlarından biri olan neslin devamını sağlamada başarısız olan çiftler, evlilik ilişkilerinde de olumsuzluklar yaşarlar. Bu çalışmada, amaç, infertilite tedavisi için başvuran çiftlerde erkeğin eşine uyguladığı şiddeti belirlemek ve bu çiftlerde erkeğin evlilik uyumunu değerlendirmektir.

Yöntem: Araştırma evrenini, 1 Haziran 2017-31 Ekim 2017 tarihleri arasında Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, infertilite Polikliniğine başvuran çiftlerden 286 erkek oluşturmaktadır. Araştırmada, tarafımızca oluşturulan 18 soruluk Sosyodemografik Veri Formu, 31 sorudan oluşan Yeniden Gözden Geçirilen Çatışma Taktikleri Ölçeği-2'den yararlanılarak Dönmez ve ark. tarafından hazırlanan ölçek ve 15 sorudan oluşan Evlilik Uyum Ölçeği kullanılarak toplanan veriler kodlanarak bilgisayara girilmiş ve SPSS 20.0 istatistiksel analiz programı aracılığıyla değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan erkeklerin yaş ortalaması 34,79±7,24 yıl olup, ortalama evlilik süresi 5,87±4,86 yıl, ilk evlilik yaşı ortalaması 26,33±5,09 yıl olduğu bulunmuştur. Yeniden Gözden Geçirilmiş Çatışma Taktikleri Ölçeği-2 sonucuna göre katılımcıların %93,4'ü eşlerine şiddet uygulamaktadır. Çalışmamıza katılan erkeklerin uyguladıkları genel şiddet ile mevcut sosyodemografik veriler arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır. Çocuk sahibi olma ve sigara ile fiziksel ve cinsel şiddet arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Ekonomik şiddet ise eş çalışma durumu ve aile tipi ile anlamlı ilişkili bulunmuştur. Evlilik Uyum Ölçeği sonucuna göre katılımcıların %80,4'ünde evlilik uyumunun olduğu bulunmuştur. Çalışma durumu, daha önce infertilite tedavisi alma durumu ve kaçınıcı evlilik olduğu gibi sosyodemografik değişkenlerle evlilik uyumu arasında anlamlı ilişki saptanmıştır.

Sonuç: Çalışmamıza katılan infertil çiftlerden erkeklerin eşlerine şiddet uyguladığı ve en sık uygulanan şiddet türünün psikolojik şiddet olduğu bulunmuştur. Çalışmamıza katılan infertil çiftlerde erkeklerin büyük çoğunluğunun evlilik uyumunun olduğu ve infertiliteden bu açıdan etkilenmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: İnfertilite, eş şiddeti, evlilik uyumu, aile hekimliği

ABSTRACT

Objective: Infertility is a life-changing experience that brings with it medical, psychiatric, psychological, and social problems, with cultural, religious, and social aspects, individual-specific, leadings to stress in couples, resulting in social labeling, sexual dysfunction. Many factors can trigger or increase the severity of infertility. Couples failing to achieve one of the basic functions of the family institution, also experience negativities in marriage. This study aimed to determine the severity of violence by men to his partner and the marital adjustment level in men in couples applying for infertility treatment.

Methods: The study population consisted of 286 men from the couples applying to Cukurova University Faculty of Medicine, Department of Obstetrics and Gynecology, Infertility Outpatient Clinic June-October 2017. The data was collected using the Sociodemographic Data Form, Conflict Tactic Scale-2, Marital Adjustment Scale. Data analyzed using SPSS 20.0 Statistical analysis program.

Results: The mean age of men was 34.79±7.24 years, the mean duration of marriage was 5.87±4.86 years and the mean age at first marriage was 26.33±5.09 years. Of the participants, 93.4% were violent against their spouses based on the Conflict Tactics Scale-2 results. There was no significant relationship between the overall violence by men and any of the sociodemographic data. Marital Adjustment Scale revealed that there was a marital adjustment in 80.4% of men. A significant relationship was found between marital adjustment and sociodemographic variables including occupation, previous infertility treatment, and marital status.

Conclusion: The men practiced violence against their wives and that the most common type of violence was psychological violence. In infertile couples, the majority of men had good marital adjustment and they did not seem to be affected by infertility.

Keywords: Infertility, domestic violence, marital adjustment, family medicine

© Telif hakkı Türk Aile Hekimliği Dergisi. Logos Tıp Yayıncılık tarafından yayınlanmaktadır. Bu dergide yayınlanan bütün makaleler Creative Commons 4.0 Uluslararası Lisansı (CC-BY) ile lisanslanmıştır.
© Copyright Turkish Journal of Family Practice. Published by Logos Medical Publishing. Licensed by Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY)

Received/Geliş: 14.09.2020
Accepted/Kabul: 08.02.2021
Publication date: 02.04.2021

Corresponding Author:

E. Can Halıcı
ORCID: 0000-0001-8957-3099
Hasan Fattum Kafadar
Aile Sağlığı Merkezi,
Gaziantep, Türkiye
✉ elifcansert@gmail.com

E. Saatci
ORCID: 0000-0003-4881-5906
Çukurova Üniversitesi
Aile Hekimliği,
Adana, Türkiye

Halıcı EC, Saatci E. Infertilityandviolence: Men'sconfession. International Mediterranean Family Medicine Congress, Barcelona, Spain, 31 Mayıs-3 Haziran 2018.

GİRİŞ

İnfertilite tıbbi, psikiyatrik, psikolojik ve sosyal sorunları beraberinde getiren kültürel, dinsel ve sınıfsal yönleri olan bir krizdir.^[1] İnfertilite, basit bir rahatsızlık değil; eşlerin her ikisi için de psikolojik olarak tehdit edici, duygusal olarak stresli, ekonomik olarak pahalı ve genellikle de fiziksel olarak acı veren bir sağlık sorunudur.^[1,2]

Dünyada çiftlerin %8-%12'sinin (yaklaşık 50-80 milyon kişi) infertilitenin bir biçimini yaşadığı bildirilmektedir.^[3] Türkiye'de de çiftlerin %10-%20'sinin (1,5-2 milyon çift) etkilendiği düşünülmektedir.^[4-6]

Aile içi şiddetin yaygınlığı dünyada yaklaşık %15-%71 gibi geniş bir prevalansa sahiptir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), 2005^[7] raporuna göre, erkek eş/partner tarafından fiziksel şiddete maruz kalmış kadınların %13-%61 prevalansında olduğu belirtilmiştir.^[8] Yalnızca son 12 ayda her on kadından birinin fiziksel şiddet yaşadığı anlaşılmıştır.^[9]

Kadın infertilitesi varlığında, kadınların eş ya da partnerden gördüğü şiddet yaygınlığı, Nijerya'da %41,6, Türkiye'de %33,6, Pakistan'da %64, İran'da %61,8, Hindistan'da %77,8, Hong Kong'da %1,8 olarak bildirilmiştir.^[10-13]

Bu çalışmanın amacı, infertilite tedavisi için başvuran çiftlerde erkeğin eşine gösterdiği şiddeti belirlemek ve bu çiftlerde erkeğin evliliğe uyumunu değerlendirmektir.

GEREÇ ve YÖNTEM

Çalışmamız gözlemsel, kesitsel, analitik bir anket çalışmasıdır. Araştırma evrenini, araştırmanın yapıldığı tarihler olan 1 Haziran 2017-31 Ekim 2017 tarihleri arasında Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Balcalı Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı İnfertilite Polikliniğine başvuran çiftlerden erkek bireyler oluşturdu. Şiddet sıklığı %33,6 hata payı %4 alınarak, %95 güven düzeyinde, %10 yedek eklenerek ulaşılmaması gereken minimum kişi sayısı 254 olarak hesaplandı.^[10] Örneklemeye dâhil olan tüm bireylere doğrudan görüşme yöntemiyle araştırmanın amacı anlatılıp bilgilendirilmiş onamları alındıktan sonra anketler katılımcılar tarafından dolduruldu. Veri toplama sırasında infertilite nedenleri bakımından ayırım yapılmaksızın İnfertilite Polikliniğine başvuran 289 erkek katılımcıya ulaşıldı. Üç erkek katılımcı araştırmaya katılmayı reddetti. Çalışma, İnfertilite Polikliniğine başvuran 286 erkek katılımcı ile tamamlandı.

Çalışma için Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesinden 5 Mayıs 2017 tarihli 64 numaralı Etik Kurul onayı alındı. Araştırma için Çukurova Üniversitesi Rektörlüğü, Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Birimi'nden TTU-2017-9547 proje numarası ile destek alındı.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada sosyodemografik özellikler tarafımızca şiddetle ilgili olabileceğini düşündüğümüz özellikler belirlenerek oluşturulan 18 soruluk formla belirlendi.

Sosyodemografik Veri Toplama Anketi'nde katılımcıların doğum tarihi, kendisinin ve eşinin eğitim düzeyi, mesleği, şu anda yaptığı iş, kaçınıcı evliliği olduğu, ilk evliliğini kaç yaşında yaptığı, şu anki eşi ile kaç yaşında evlendiği, şu anki evliliğin süresi, evde eşler dışında sürekli yaşayan bireylerin varlığı ve kim oldukları, aile bütçesini kimin yönettiği, çocuklarının olup olmadığı, varsa sayısı, daha önce psikiyatrik rahatsızlık geçirme öyküsü, halen psikiyatrik rahatsızlık varlığı, sigara ve alkol alışkanlığı, düzenli ilaç kullanmayı gerektiren hastalık durumu soruldu.

Şiddet varlığı, şiddetin tüm biçimlerini (psikolojik, ekonomik, fiziksel ve cinsel) içeren Yeniden Gözden Geçirilmiş Çatışma Taktikleri Ölçeği-2'den yararlanılarak Dönmez ve ark. tarafından hazırlanan ölçekle belirlendi.^[14]

Ölçekte yer alan 31 sorunun 14'ü psikolojik şiddeti, dördü ekonomik şiddeti, 11'i fiziksel şiddeti ve ikisi cinsel şiddeti değerlendirmektedir. Yanıt seçenekleri; "Evet", "Hayır", "Hatırlamıyorum" şeklinde belirlenmiştir. Bu sorulardan en az birine "Evet" yanıtını verenlerde "şiddet var" olarak kabul edilmiştir.

Locke ve Wallace tarafından geliştirilen ve Kışlak tarafından Türkçeye uyarlanıp geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan Evlilik Uyum Ölçeği, evlilik ilişkisinden alınan doyum ve evlilik uyumunu ölçmeyi amaçlamaktadır.^[15-16] Ölçek, seçenek sayıları farklı 15 maddeden oluşmaktadır. Her madde, seçenek sayısına göre farklılaşan 0 ile 6 arasında puan almaktadır. Buna göre; 1. madde 0-6 puan, 2.-9. maddeler 0-5 puan, 10. ve 14. maddeler 0-2 puan, 11. ve 13. maddeler 0-3 puan, 12. madde eşlerden biri için evde oturmak diğeri için dışarıda bir şeyler yapmak seçeneği işaretlenmişse 0 puan, eşlerin herbiri için dışarıda bir şeyler yapmak seçeneği işaretlenmişse bir puan, eşlerin herbiri için evde oturmak seçeneği işaretlenmişse iki puan ve 15. madde 0-2 puan arasında değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan toplam puan 0-60 arasında değişmektedir. Ölçekten 43 ve üzerinde puan alanlar evlilik ilişkileri açısından uyumlu; 43 puanın altında alanlar ise uyumsuz olarak kabul edilmektedir.

İstatistiksel Analiz

Toplanan veriler kodlanarak bilgisayara girildi. Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 20.0 paket programı kullanıldı. Kategorik ölçümler sayı ve yüzde olarak, sayısal ölçümler ise ortalama ve standart sapma (gerekli yerlerde ortanca ve en az- en çok) olarak özetlendi. Kategorik ölçümlerin gruplar arasında karşılaştırılmasında ki-kare test istatistiği kullanıldı. Gruplar arasında sayısal ölçümlerin karşılaştırılmasında varsayımların sağlanması durumunda bağımsız gruplarda t testi, varsayımların sağlanmaması durumunda ise Mann Whitney U testi kullanıldı. İki'den fazla grubun sayısal ölçümlerinin genel karşılaştırılmasında, Tek Yönlü Varyans Analizi kullanıldı. Grupların ikili karşılaştırılmalarında grup içi varyansların homojen olup olmamasına göre Bonferroni, Scheffe, Tamhane testleri kullanıldı. Sayısal ölçümlerin birbirleri arasındaki etkileşimi incelemek için Pearson Korelasyon katsayısı ve ilgili p değeri elde edildi. Tüm testlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

BULGULAR

Çalışmamızda yer alan erkeklerin yaş ortalamaları $34,79 \pm 7,24$ yıl (en az 21- en çok 60), ilk evlilik yaşı ortalamaları $26,33 \pm 5,09$ yıl (en az 11- en çok 46), evlilik süreleri ortalamaları $5,87 \pm 4,86$ yıl (en az 1- en çok 26) olarak bulunmuştur. Katılımcıların %15,4'ü (n=44) birden fazla evlilik yapmıştır. Tablo 1'de katılımcıların sosyodemografik özelliklerine göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri (n=286).

		Sayı	Yüzde
Eğitim Durumu	Ortaokul ve altı	122	42,6
	Lise	88	30,8
	Üniversite ve üzeri	76	26,5
	Ortaokul ve altı	161	56,3
Eş Eğitim Durumu	Lise	68	23,8
	Üniversite ve üzeri	57	19,8
Eş Çalışma Durumu	Ev Kadını	220	76,9
	Çalışan	66	23,1
	İşçi	94	33,1
	Memur	73	25,9
Çalışma Durumu	Serbest Meslek	107	37,6
	Emekli, Çalışmıyor	10	3,6
	Kendi	180	63,8
Aile Bütçesini Yöneten Kişi	Eşi	12	4,3
	Eşi İle Birlikte	80	28,4
	Diğer	10	3,6
Aile Tipi	Çekirdek Aile	237	82,9
	Geniş Aile	49	17,1
Çocuk	Var	70	24,5
	Yok	216	75,5
Daha Önce Psikiyatrik	Evet	18	6,3
Danışmanlık Alma	Hayır	268	93,7
Kronik Hastalık Öyküsü	Var	54	18,9
	Yok	232	81,1

Çalışmaya katılan erkeklerin %42,6'sının (n=122) ortaokul ve altı mezunu olduğu, %37,6'sının (n=107) ser-

best meslekle uğraştığı, %82,9'unun (n=237) çekirdek aile yapısına sahip olduğu ve %75,5'inin (n=216) çocuk sahibi olmadığı belirlenmiştir.

Katılımcıların %63,8'i (n=180) aile bütçesini kendisinin yönetmekte olduğunu belirtmiştir. Daha önce psikiyatrik danışmanlık alan %6,3'ünün (n=18) danışmanlık alma nedenlerinin depresyon, stres yönetimi, cinsel eğitim gibi nedenler olduğu saptanmıştır. Katılımcıların %18,9'unda (n=54) kronik hastalık bulunduğu saptanmıştır. Diyabet (n=10), hipertansiyon (n=10) ve astım (n=6) katılımcılar arasında en sık görülen ilk üç kronik hastalıktır. Çocuk sahibi olan erkeklerin ortanca çocuk sayısı bir iken maksimum çocuk sayısı beştir.

Çalışmadaki erkeklerin eşlerinin %56,3'ünün (n=161) ortaokul ve altı mezunu ve %76,9'unun (n=220) ev kadını olduğu belirlenmiştir.

Çalışmadaki erkeklerin %76,2'sinin (n=218) daha önce infertilite tedavi öyküsü olmadığı, %6,3'ünün (n=18) bir kez, %6,3'ünün (n=22) iki kez, %4,6'sının (n=13) üç kez, %6,3'ünün (n=18) dört veya daha fazla İn vitro fertilizasyon (IVF) ya da İntrauterin inseminasyon (IUI) tedavisi olduğu saptanmıştır. Bu tedavileri katılımcıların %79,6'sının (n=211) tedaviyi eşleriyle birlikte istedikleri, %14,3'ünün (n=38) ise yalnızca eşinin istediği saptanmıştır (Tablo 2).

Çalışmadaki erkeklerin %37,1'inin (n=106) düzenli sigara içicisi olduğu, %28,3'ünün (n=81) hiç içmediği, %18,2'sinin (n=52) ara sıra içtiği, %16,4'ünün (n=47) daha önce içmekte iken bıraktığı ve %14,3'ünün (n=41) ise alkol kullandığı saptanmıştır. Düzenli sigara içenlerin

Tablo 2. Çiftlerin infertilite tedavi durumlarına göre dağılımı.

		Sayı	Yüzde
Daha Önce İnfertilite Tedavi Öyküsü	Var	68	23,8
	Yok	218	76,2
	1 Kez	18	6,3
İnfertilite Tedavisi Deneme Sayısı	2 Kez	18	6,3
	3 Kez	13	4,6
	4 Kez ve üzeri	18	6,5
	Kendisi	16	6,0
İnfertilite Tedavisini İsteyen	Eşi	38	14,3
	Her ikisi birlikte	211	79,6

Tablo 3. Erkeklerin sigara ve alkol alışkanlıklarına göre dağılımı.

		Sayı	Yüzde
Sigara	Düzenli İçen	106	37,1
	Ara-Sıra İçen	52	18,2
	Hiç İçmeyen	81	28,3
Alkol Kullanımı	Daha önce içmiş, bırakmış	47	16,4
	Evet	41	14,3
	Hayır	245	85,7

Tablo 4. Katılımcıların Evlilik Uyum Ölçeği'nden aldıkları puanlara göre durumları.

	Sayı	Yüzde
43 Puan altı	56	19,6
43 Puan ve üzeri	230	80,4

ortalama sigara tüketimleri günlük 21,00±9,09 adet (en az 10- en çok 60) olarak saptanmıştır (Tablo 3).

Çalışmamızda yer alan erkeklerin %93,4'ünün (n=267) eşine şiddet uyguladığı saptanmıştır. Yeniden Gözden

Tablo 5. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri ile Çatışma Taktikleri Ölçeği-2 alt ölçekleri arasındaki ilişki.

Sosyodemografik özellikler	Şiddet alt ölçek p değerleri				
	Psikolojik	Ekonomik	Fiziksel	Cinsel	Genel
Yaş	0,346	0,292	0,437	0,121	0,346
Eğitim	0,374	0,092	0,589	0,117	0,374
Eş eğitim durumu	0,160	0,891	0,478	0,076	0,160
Eş meslek durumu	0,729	0,030*	0,624	0,329	0,729
Meslek	0,305	0,620	0,690	0,170	0,305
Aile tipi	0,999	0,006*	0,234	0,999	0,999
Evlilik süresi	0,478	0,724	0,002*	0,009*	0,478
Çocukları olma durumları	0,421	0,187	0,026*	0,007*	0,421
Çocuk sayısı	0,347	0,662	0,327	0,009*	0,347
Daha önce infertilite tedavisi olma durumları	0,578	0,738	0,111	0,020*	0,578
İnfertilite tedavi sayısı	0,305	0,613	0,027*	0,010*	0,305
İnfertilite tedavisini isteyen kişi	0,615	0,573	0,196	0,999	0,615
Sigara içme durumu	0,860	0,287	0,005*	0,013*	0,860
Günlük içilen sigara sayısı	0,992	0,045*	0,013*	0,150	0,992

Tablo 6. Katılımcıların Çatışma Taktikleri Ölçeği-2 sonuçları ve Evlilik Uyum Ölçeği sonuçları arasındaki ilişki.

	Çatışma Taktikleri Ölçeği-2 alt ölçekleri	p değeri
Evlilik uyumu	Psikolojik şiddet	0,137
	Ekonomik şiddet	0,004*
	Fiziksel şiddet	0,002*
	Cinsel şiddet	0,132
	Genel şiddet	0,137

Geçirilmiş Çatışma Taktikleri Ölçeği-2'den yararlanılarak Dönmez ve ark. tarafından hazırlanan ölçeğin alt ölçeklerinden psikolojik şiddet uygulama oranları %93,4 (n=267) ile en yüksek şiddet şekli olarak bulunmuş olup, bunu %37,4 (n=107) ile fiziksel şiddet, %32,2 (n=92) ile ekonomik şiddet ve %9,1 (n=26) ile cinsel şiddet takip etmektedir.

Çalışmamıza katılan erkeklerin %80,4'ü (n=230) Evlilik Uyum Ölçeği puanlarına göre evliliğe uyumlu olarak bulunmuştur (Tablo 4).

Çalışmamızda, erkeklerin yaşları ile eşlerine gösterdikleri psikolojik şiddet (p=0,35), ekonomik şiddet (p=0,29), fiziksel şiddet (p=0,44), cinsel şiddet (p=0,12) ve genel şiddet arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (p=0,35).

Erkeğin sosyodemografik özellikleri ile şiddet alt ölçekleri arasındaki ilişki Tablo 5'te gösterilmektedir. Erkeğin eşine fiziksel şiddet uygulama durumu; evlilik süresi (p=0,002), çocuk sahibi olmamaya (p=0,026), infertilite tedavi sayısı (p=0,027), sigara içme durumu ve

günlük içilen sigara sayısı (sırasıyla, p=0,005 ve p=0,013) ile anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Daha önce infertilite tedavisi olan çiftlerde erkeğin eşine cinsel şiddet uygulama durumu daha fazladır (p=0,020). Sigara içen erkeklerde cinsel şiddet uygulama sıklığı daha yüksektir (p=0,013). Çocuk sahibi olmama durumu ve cinsel şiddet uygulama sıklığı arasında anlamlı ilişki vardır (p=0,007).

Erkeğin eşine ekonomik şiddet uygulama durumu kadının çalışmadığı ailelerde daha fazladır (p=0,030) ve çekirdek aile tipine sahip ailelerde daha siktir (p=0,006).

Evlilik süresi, fiziksel (p=0,002) ve cinsel (p=0,009) şiddetin artmış olması ile anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Katılımcıların Evlilik Uyum Ölçeği puanları ile herhangi bir işte çalışıyor olmaları (p=0,02) ve daha önce infertilite tedavisi olma durumları (p=0,05) ile evliliğe uyumlu olmaları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Erkeklerden evlilik uyumu bulunmayan 55 kişinin (%98,2) eşine psikolojik şiddet uyguladığı, 31 kişinin (%55,4) fiziksel şiddet uyguladığı, 27 kişinin (%48,2) ekonomik şiddet uyguladığı, 8 kişinin de (%14,3) cinsel şiddet uyguladığı bulunmuştur.

Katılımcıların Çatışma Taktikleri Ölçeği-2 alt ölçekleri puanları ile Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasındaki ilişki ele alındığında, evlilik uyumu olmaması ile fiziksel

($p=0,002$) ve ekonomik ($p=0,004$) şiddet arasında artma yönünde anlamlı ilişki bulunmuştur (Tablo 6).

TARTIŞMA

İnfertilite yalnızca fiziksel bir sağlık sorunu değil, çiftlerin psikolojik ve sosyal dengesine olan olumsuz etkileri nedeniyle kişiyi biyopsikososyal olarak etkileyen bir sağlık sorunudur.^[18]

İnfertilite olgularının %40'ı erkeklerden kaynaklanıyor olmasına rağmen, erkeklerin fiziksel ve psikolojik iyi olma durumlarına yönelik araştırmalar azdır.^[19,20] Literatürdeki çalışmaların çoğu kadınların infertilite tedavisi sürecindeki ruhsal durumunu incelemektedir.^[21]

Yıldızhan'ın çalışmasında, infertil çiftlerde kadınların %33,6'sının infertilite nedeniyle aile içi şiddete maruz kaldıkları bildirilmiştir. Bu çalışmada, psikolojik şiddetin, infertil kadınlarda en sık karşılaşılan şiddet türü olduğu, bunu fiziksel ve cinsel şiddetin izlediği bulunmuştur.^[10] Ardabil ve ark. Tahran'da infertilite merkezinde yaptığı çalışmada, infertil kadınların %61,8'inin infertilite sorunu nedeniyle aile içi şiddete maruz kaldıkları bildirilmiştir.

Psikolojik şiddetin, %33,8 ile infertil kadınlarda aile içi şiddetin en yaygın türü olarak görüldüğü, bunu %14 ile fiziksel şiddetin takip ettiği ve %8'inin de cinsel şiddete maruz kaldığı, infertil kadınların %6'sında yaralanmaya yol açtığı tespit edilmiştir.^[11] Tanrıverdi ve ark.'nın^[22] yaptıkları çalışmanın sonuçlarına göre, kadınların %80,9'u eşi tarafından herhangi bir şiddet türüne maruz kalmaktadır.^[23] Williams ve ark.^[24] bir çalışmasına göre, psikolojik şiddetin en yaygın eş şiddeti şekli olduğu ve bunu fiziksel şiddetle cinsel şiddetin izlediği saptanmıştır. Çalışmamız sonucuna göre, psikolojik şiddetin en sık uygulanan şiddet türü olduğu literatür ile uyumlu bulunmuştur.

Yapılan bir çalışmada, kadının herhangi bir tür şiddet görmesinde eşinin yaşı, evlilik süresi koruyucu faktörler olarak bulunurken evlenme şekli ve eşinin ailesinde kadına yönelik şiddetin varlığı önemli risk faktörleri olarak bulunmuştur.^[25] Çalışmamızda, erkeğin yaşı ve şiddet arasında anlamlı ilişki bulunamamış olup, yaş aralığının geniş olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Aile kurumunun en temel fonksiyonlarından biri olan neslin devamını sağlamada başarısız olan çiftler, evlilik ilişkilerinde olumsuzluk yaşarlar.^[20,26] Birbiri ile etkileşen, evlilik ve aileyi ilgilendiren konularda düşünce birliği yapabilen ve sorunlarını olumlu bir şekilde çöze-

bilen çiftlerin evliliği uyumlu bir evlilik olarak tanımlanır.^[27]

Çalışmamızda, infertil çiftlerde erkeklerin evlilik uyumu araştırılmış ve çoğunluğunda (%80,4) evlilik uyumu olduğu görülmüştür.

Evlilik uyumunun çocuk sayısına bağlı olarak değişmediğine işaret eden çalışmalar bulunmaktadır.^[17] Çocuklar küçük yaşta evlilikte istikrarı artırmaktadır, diğer yandan da evlilikte kaliteyi düşürmek gibi çelişkili bir etkiye sahiptir. Çalışmamızda, çocuk sahibi olma durumu ile evlilik uyumu arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.

Evlilik süresi, evlilik uyumunu etkilemektedir. Evliliğin ilk yıllarında evlilik uyumunun düşük olduğunu ancak evlilik süresi ilerleyip çocuklar evden ayrıldıktan sonra daha yükseldiğine ilişkin araştırma sonuçları bulunmaktadır.^[17] Evlilik süresinin, cinsiyetler açısından evlilik uyumunu nasıl etkilediğine ilişkin araştırmalarda ise, kadınlarda evlilik uyumunun evlilik süresi arttıkça düştüğü, erkeklerde ise yükseldiği belirlenmiştir.^[17] Erkek katılımcılarla yaptığımız çalışmamızda, evlilik süresi ve evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Evli çiftlerin çalışma durumu da evlilik uyumuyla ilişkilidir. Kadınların mesleki statüleri, kocalarının evlilik doyumu üzerine etkili olmamaktadır. Bununla birlikte, çalışan kadınların kocaları, çalışmayan kadınların kocalarına oranla daha az evlilik doyumuna sahiptir.^[17] Çalışmamızda, literatür destekleyecek şekilde erkeğin çalışıyor olması ve evlilik uyumu arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Ama eşin çalışma durumu ile evlilik uyumu arasında anlamlı istatistiksel ilişki saptanmamıştır.

Bayram tarafından yapılan bir çalışmada, infertil çiftlerde evlilik uyumunun infertil olmayan çiftlerden oluşan kontrol grubundan daha yüksek olduğu, cinsiyetler arası farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Kalitatif veriler sonucunda ise; infertilite deneyimlemiş çiftlerde genel yaşam kalitesinin bozulduğu ancak evlilik bağlarının çocuk sahibi olmadan önceki kıyasla güçlendiği belirlenmiştir.^[28] Çalışmamızda da infertilite tedavisi alma durumu ile çiftlerde erkeğin evlilik uyumu arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu durum erkeğin evlilikten ve çocuk sahibi olacağından umutlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Çalışmamızda, evlilik uyumu ile yaş, evlilik yaşı, evlilik süresi, eğitim düzeyi, eş eğitimi, meslek, eş mesleği, aile tipi ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ve bu bulgularımız literatür ile

uyumludur.^[29-30] Ancak, tersi yönde bulgular da mevcuttur. Demiray, eşin yaşı ve evlilik süresi ile evlilik uyumu arasında, Şener ve Terzioğlu ise öğrenim düzeyi, ailenin aylık geliri, 35 yaş ve sonrasında evlenme, sahip olunan çocuk sayısı, eşler arasındaki yaş farkı ve evlilik süresi ile evlilik uyumu arasında anlamlı ilişkiler elde etmiştir.^[31-33]

Genel olarak değerlendirildiğinde, çalışmamızın bulguları, sosyodemografik değişkenlerle evlilik uyumu arasında ilişki olmadığı yönündeki bulguları desteklemektedir, ancak ilgili değişkenler açısından daha geniş örneklemle yapılacak araştırmalara gereksinim duyulmaktadır.^[34]

Çalışmamızın güçlü yönleri:

- Araştırmada şiddet varlığının eylemi gerçekleştiren kişi onayı ile doğrulanabilir nitelikte olması,
- Sosyodemografik özellikleri sorgulayan ankete şiddet ve evlilik uyumu ile ilişkili olabilecek değerlerin büyük çoğunluğunun dâhil edilmiş olmasıdır.

Çalışmamızın kısıtlılıkları:

- Araştırma popülasyonu Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Balcalı Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, İnfertilite Polikliniğine başvuran çiftlerde erkek bireylerden 286 kişi ile sınırlıdır,
- Poliklinik başvurusu yapan her erkek konumuzun şiddet ve evlilik gibi hassas değerler içermesinden dolayı dâhil edilememiştir,
- Araştırmada bilgiler anket sorularının yanıtlanması ile edinilmiş olup, anket çalışmalarında derinlemesine bilgiye ulaşmaktaki güçlük göz önüne alınmalıdır ve yanıtlarda doğruları gizleme veya yanlış yanıt olasılığı da göz ardı edilmemelidir.

SONUÇ

Çalışmadaki erkeklerin büyük çoğunluğunun daha önce infertilite tedavi öyküsü yoktur. Çalışmamızda yer alan erkeklerin çok büyük çoğunluğunun eşine şiddet uyguladığı (en sıklık psikolojik şiddet olmak üzere), büyük çoğunluğunun evliliğe uyumlu oldukları, erkeğin eşine fiziksel şiddet uygulama durumunun; evlilik süresi, çocuk sahibi olmama, infertilite tedavi sayısı, erkeğin sigara içme durumu ve günlük içilen sigara sayısı ile anlamlı ilişkili olduğu bulunmuştur. Erkeğin eşine cinsel şiddet uygulama durumunun ise evlilik süresi, çocuk sahibi olmama, daha önce infertilite tedavisi olma ve erkeğin sigara içme durumu ile anlamlı ilişkili olduğu saptanmıştır. Erkeğin eşine ekonomik şiddet uygulama durumu kadının çalışmadığı ve çekirdek ailelerde daha fazladır.

Katılımcıların evliliğe uyumları ile herhangi bir işte çalışıyor olmaları ve daha önce infertilite tedavisi olma durumları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Evlilik uyum düzeyi düşük erkeklerin eşine fiziksel ve ekonomik şiddet uygulama olasılığının daha fazla olduğu saptanmıştır.

Etik Kurul Onayı: T.C. Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul onayı alındı (5.5.2017/64).

Çıkar Çatışması: Yoktur.

Finansal Destek: Araştırma için Çukurova Üniversitesi Rektörlüğü, Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Birimi'nden TTU-2017-9547 proje numarası ile destek alındı.

Hasta Onamı: Alındı.

Ethics Committee Approval: T.C. Çukurova University, Faculty of Medicine, Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee was received (5.5.2017/64).

Conflict of Interest: None.

Funding: For the research, support was received from the Scientific Research Projects (BAP) Unit of Çukurova University Rectorate with project number TTU-2017-9547.

Informed Consent: Receipt.

KAYNAKLAR

1. Özçelik B, Karamustafaloğlu O, Özçelik A. İnfertilitenin psikolojik ve psikiyatrik yönü. Anadolu Psikiyatri Dergisi. 2007;8(2):140-8.
2. Araoye MO. Epidemiology of infertility: Social problems of the infertile couples. West Afr J Med. 2003;22(2):190-6. <https://doi.org/10.4314/wajm.v22i2.27946>
3. WHO Consultation. Violence against women. Geneva, World Health Organization, 1993. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/63553/WHO_FRH_WHD_97.8.pdf adresinden 25.04.2017 tarihinde erişilmiştir.
4. Şimşek S. Sociocultural effects of infertility. Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal. 2017;12(55)-699.
5. Eren N. İnfertil çiftlerde algılanan sosyal desteğin infertilite ile ilişkili stres ve evlilik uyumu üzerine etkisi. Uzmanlık Tezi. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara, 2008.
6. Dohle GR, Weidner W, Jungwirth A, Colpi G et al. EAU İnfertilite Kılavuzu, İstanbul, 1992.
7. The World Health Organization (WHO) Multi-country Study on women's health and domestic violence against women, Initial results on prevalence, health outcomes and women's responses, 2005. <https://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/24159358X/en/> adresinden 10.05.2017 tarihinde erişilmiştir.
8. Akyüz A, Seven M, Şahiner G, Bakır B. Studying the effect of infertility on marital violence in Turkish women. Int J Fertil Steril. 2013;6(4):286-93.
9. Türkiye'de kadına yönelik şiddet araştırması. Kadının

- Statüsü Genel Müdürlüğü Ankara 2009; 46-52.
10. Yıldızhan R, Adalı E, Kolusarı A, Kurdoğlu M, Yıldızhan B, Şahin G. Domestic violence against infertile women in a Turkish setting. *Int J Gynaecol Obstet.* 2009;104(2):110-2.
<https://doi.org/10.1016/j.ijgo.2008.10.007>
 11. Ardabil HE, Moghadam ZB, Salsali M, Ramezanzadeh F, Nedjat S. Prevalence and risk factors for domestic violence against infertile women in an Iranian setting. *Int J Gynecol Obstet.* 2011;112(1):15-7.
<https://doi.org/10.1016/j.ijgo.2010.07.030>
 12. Pasi AL, Hanchate MS, Pasha MA. Infertility and domestic violence: cause, consequence and management in Indian scenario. *Biomed Res.* 2011;22(2):255-8.
 13. Sami N, Ali TS. Domestic violence against infertile women in Karachi, Pakistan. *Asian Review of Social Sciences (ARSS).* 2012;1(1):15-20.
 14. Aba YA, Kulakç Ö. The revised conflict tactics scales (CTS2): validity and reliability study. *Med J Bakırköy.* 2016;12(1):33-43.
<https://doi.org/10.5350/BTDMJB201612106>
 15. Locke HJ, Wallace KM, Short marital-adjustment and prediction tests: Their reliability and validity. *Marriage and Family Living.* 1959; 21:251-5.
<https://doi.org/10.2307/348022>
 16. Tutarel Kışlak Ş. Evlilikte uyum ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *3P Dergisi.* 1999;7(1):50-7.
 17. Yalçın H. Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi.* 2014;3:251-3.
 18. Özkan M, Baysal B. Emotional distress of infertile women in Turkey. *Clin Exp Obstet Gyn.* 2006;33(1):44-6.
 19. Peronace LA, Boivin J, Schmidt L. Patterns of suffering and social interactions in infertile men: 12 months after unsuccessful treatment. *J Psychosom Obstet Gynaecol.* 2007;28(2):105-14.
<https://doi.org/10.1080/01674820701410049>
 20. Orhan, E. Erkek kaynaklı infertilite tanısı almış çiftlerde kaygı ve depresyon belirtileri, evlilik uyumu ve cinsel işlev bozuklukları. Doktora tezi, 2010, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
 21. Gardner DK, Weissman A, Howles CM, Shoham Z. (Ed.). *Yardımla Üreme Teknikleri Temel Kitabı.* 2010 İstanbul: Nobel Matbaacılık.
 22. Tanrıverdi G, Sıpkın S. Çanakkale'de sağlık ocaklarına başvuran kadınların eğitim durumunun şiddet görme düzeyine etkisi. *Fırat Tıp Dergisi.* 2008;13(3):183-7.
 23. İncecik Y, Kurdak H, Özcan S, et al. Eş şiddeti ve aile hekimliği. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care* 2009;3(1). <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/719097>
 24. Williams JR, Ghandour RM, Kub JE. Female perpetration of violence in heterosexual intimate relationships: Adolescence through adulthood. *Trauma Violence Abuse (TVA).* 2008;9(4):227-49.
<https://doi.org/10.1177/1524838008324418>
 25. Öyeçkin DG, Yetim D, Şahin EM. Kadına yönelik eş şiddeti tiplerini etkileyen psikososyal faktörler. *Türk Psikiyatri Dergisi.* 2012;23:75-81.
 26. Albayrak E, Günay O. State and trait anxiety levels of childless women in Kayseri. *Eur J Contracept Reprod Health Care.* 2007;14:1-6.
<https://doi.org/10.1080/13625180701475665>
 27. Tutarel-Kışlak Ş, Çubukça F. Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi.* 2002;2(6):35-41.
 28. Bayram GO. İnfertilitenin yaşam kalitesi ve evlilik uyumu üzerine etkisi. Doktora Tezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=oQv7n77pWjqVBcPdFBIqrg&no=3PGoGZ-E6ir-CO11B2Sftw> adresinden 17.06.2017 tarihinde ulaşılmıştır.
 29. Erdoğan S, Çepik A. Evlilik uyumu ile psikiyatrik rahatsızlıklar, bağlanma stilleri ve mizaç ve karakter özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi.* 2014;25(1):9-18.
 30. Jose O, Alfons V. Do demographics affect marital satisfaction? *J Sex Marital Ther.* 2007;33:73-85.
<https://doi.org/10.1080/00926230600998573>
 31. Tutarel-Kışlak Ş, Çubukça F. Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Aile ve Toplum.* 2002;2(5):35-42.
 32. Demir D, Hazer O. Çalışan bireylerin evlilik uyumlarının incelenmesi. *Int J Eurasian Education and Culture.* 2018;3(5):99-116.
 33. Şener A, Terzioğlu RS. Ailede eşler arasında uyuma etki eden faktörlerin araştırılması. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı 2002. https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/4809/01_02_evlilik-ve-aile-hayat%C4%B1-kitab%C4%B1.pdf 12.07.2017 tarihinde ulaşılmıştır.
 34. Tutarel-Kışlak Ş, Göztepe, I. Duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 2012;3(2). <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/49/1880/19719.pdf>
https://doi.org/10.1501/sbeder_0000000044